

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม.. ฟังธรรมนะถ้าฟังธรรม เราอยู่กับครูบาอาจารย์ไป บอกว่าถ้าฟังธรรม ถ้าธรรมมันสะท้อนหัวใจนี้ขลุกลนเลย ถ้าขลุกลนพองนี่นะคนนั้นมีโอกาส คำว่ามีโอกาส เห็นไหม เราฟังกันสักแต่ว่าฟัง พอสักแต่ว่าฟังมันไม่สะท้อนใจ ถ้ามันสะท้อนใจมันมีการเปลี่ยนแปลง

มโนกรรม.. สรรพสิ่งเกิดขึ้นมาจากความคิด สรรพสิ่งเกิดขึ้นมาจากความรู้สึก ก่อน ถ้ามันไม่มีความรู้สึกไม่มีความนึกคิด สิ่งที่เกิดกระทำออกมาไม่มีมโนกรรมนะ กายกรรม วิกรรมเกิดขึ้นไม่ได้ กายกรรม วิกรรมเกิดขึ้นจากมโนกรรม.. ทีนี้คำว่ามโนกรรม เห็นไหม อย่างสิ่งที่เราทำ ก็ว่าสิ่งนั้นทำแล้วมันเป็นบาปๆ

เวลาความคิดนี้มันไม่มีผลทางกฎหมาย มันไม่มีผลต่อความรู้สึกของคนอื่นว่าความคิดอันนี้มันทำลายคนอื่น แต่ความคิดอันนี้มันทำลายเราก่อน เพราะเวลาเราคิดขึ้นมาแล้วมันต้องเตือนหัวใจเราก่อน ถ้ามันเตือนหัวใจเราก่อนแล้วเราค่อยคิดออกไปว่าจะทำสิ่งใด

แต่ถ้าคิดทำคุณงามความดีละ.. คิดจะทำคุณงามความดี เห็นไหม ถ้าคิดทำคุณงามความดีคิดเพื่ออะไร คิดเพื่อหัวใจดวงนี้ไง เพราะคุณงามความดีหรือความบาปอกุศลก็แล้วแต่มันเกิดขึ้นมาจากจิต

มันเกิดขึ้นมานะ.. การเจตนา “เจตนา เจตสิก” เจตนาคือเจตนาการกระทำออกไป เจตสิกคือสิ่งที่ย้อนกลับทวนเข้าไปสู่หัวใจ สิ่งนั้นสะท้อนหัวใจทั้งหมด หัวใจนี้เป็นที่คุุชับสิ่งต่างๆ ใว้นี้เป็นสมบัติของใจ ถ้าสมบัติของใจเห็นไหม เวลาทำบุญกุศลขึ้นมา นี้ถ้าเรามองกันด้วยสายตาหยาบๆ สิ่งทีเสียดลออกไปนี่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นวัตถุนี้พระเขาบอกให้ทำทานๆ พระเป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์

ถ้าหัวใจเป็นธรรมสิ่งนั้นเป็นทุกขันธ์ เป็นทุกข์เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เขาเสียดสะมานี้เราจะกระทำประโยชน์สิ่งใด ทำให้มันไม่ให้ตกไม่ให้หล่นไง ถ้าคำว่าตกหล่นคือเรามีความบกพร่อง มันถึงมีข้อวัตรปฏิบัติ เห็นใหม่ ข้อวัตรปฏิบัติ ! มีข้อวัตร..

ถ้ามีข้อวัตรเป็นบรรทัดฐาน พอเป็นบรรทัดฐาน พระเราอยู่กันด้วยข้อวัตรปฏิบัติ สิ่งนี้จะตัดแปลงหัวใจของเรา แต่ความคุ้นชิน สิ่งใดที่ทำทุกวันๆ มันจะคุ้นชิน พอคุ้นชินเข้าไป สิ่งต่างๆ ทำไปมันก็มีแต่ความบกพร่อง นี่มันถึงต้องมีสติ

คำว่ามีสตินี้ตอกย้ำหัวใจของเราให้มันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้ามันมีหลักเกณฑ์ขึ้นมาแล้ว การทำสิ่งใดนี่จะเป็นประโยชน์ ถ้าเป็นประโยชน์ นี่ฟังธรรมมันสะท้อนหัวใจ ถ้าไม่ฟังธรรม หรือสิ่งที่การกระทำมันไหลลงไป ไน้ไหลลงที่ดำโดยปกติของมัน ความรู้สึกความนึกคิดของคนออกมาจากจิต ถ้าออกมาจากจิต นี่พลังงานมันส่งออกไปตลอดเวลา เวลาเราเหนื่อยเรารู้ เห็นใหม่ มันควรจะจบทำไมมันไม่จบละ พอความคิดจบขึ้นมา เดี่ยวมีความคิดใหม่เกิดขึ้นมา

เหมือนกินอาหารเลย นี่เราอยากอาหารที่เอร็ดอร่อย ที่ไหนที่มันมีอาหารนั้นเราก็อยากจะไปกิน พอกินทุกวันๆ แล้วมันก็เป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าเรานานๆ หนหนึ่ง.. ความคิดก็เหมือนกัน พอความคิดเกิดขึ้นมา พอคุ้นชินกับมันแล้วมันก็แบบว่ามันไม่สะท้อนหัวใจ แต่เดี๋ยวคิดใหม่ก็เจ็บซ้ำอีก เดี่ยวก็คิดใหม่อีกมันไม่จบไม่สิ้นหรือ เพราะอะไร เพราะพลังงาน เห็นใหม่ ชาติรู้.. พลังงานสันตติ

คำว่าสันตติของเขานี้ว่าเกิดดับๆ ไม่ใช่หรือ ! สันตติคือมันเกิดตลอดเวลา นี่พลังงานนี้มันส่งตลอดเวลา เพียงแต่ว่ามันเสวยอารมณ์ เสวยเข้าไปมันเข้ารหัสใจเข้ารหัสเรื่องความคิดสิ่งใดละ ถ้าเข้ารหัสเรื่องความคิดสิ่งใดมันก็มีผลกับหัวใจอย่างนั้น ฉะนั้นพอให้ผลกับหัวใจอย่างนั้น เห็นใหม่ สิ่งนี้มันละเอียดละเอียดจนสัญชาตญาณเราความรู้สึกความนึกคิดนี้มันหยาบกว่านั้นนะ มันหยาบกว่าตัวพลังงานที่ว่าเป็นชาติรู้ๆ สันตตินั้นนะ

นี่เราไปคิดเอาแต่ความรู้สึกนึกคิดเราที่หยาบๆ นี่ไปเปรียบเทียบไป เปรียบเทียบว่านี่สันตติก็คือเกิดดับอย่างนั้น เกิดดับก็เหมือนจุดไฟไหม้ จุดไฟเกิดจุดไฟดับ แต่เวลามันเกิดดับในตัวมันเองมันเกิดดับเร็วกว่านั้น เร็วกว่านั้นเราจะรู้ได้ต่อเมื่อเรามี

สติปัญญาเข้าไปรู้ได้ ถ้ามันมีสติเข้าไปรู้ได้เราจะแก้ไขของเราได้ ถ้าเราไม่มีสติปัญญาสามารถเข้าไปรู้ได้เราจะไปแก้ไขสิ่งใด เราไปแก้ไขสิ่งที่เป็นเปลือกข้างนอกนี้ เห็นไหม

ผลไม้.. ผลไม้เนี่ยเวลาเราซื้อผลไม้มามันก็มีเปลือกติดมาด้วย แต่ไม่มีใครเคยกินเปลือกเลย ปอกเปลือกทิ้ง ความรู้สึกความนึกคิดเนี่ยมันห่อหุ้มจิตไว้ ถ้าความรู้สึกกับจิตเป็นอันเดียวกัน เวลาความคิดเราดับไป เห็นไหม เกิดดับๆ จิตเนี่ยมันต้องดับไปด้วย มันต้องหายไปด้วย ความคิดมันเกิดดับมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่จิตไม่เคยดับ มันมีของมันตลอดเวลา ถ้ามีตลอดเวลา แต่เรารักษามันไม่เป็น รักษามันไม่ได้ เนี่ยแล้วเราก็กินไปตระครุบเงากัน ไปตระครุบที่ความคิด

ความคิดมันเกิดดับ นี่พอเกิดดับแล้วมันก็ว่าง มันว่าง.. ว่างที่ความคิด แต่มันไม่ได้ว่างที่จิตหรอก มันไม่ได้ว่างที่ตัวมันเองหรอก เพราะมันเตรียมจะคิดใหม่อีกแล้ว แล้วก็บอกว่างๆ ก็คิดให้มันว่างไป คิดเรื่องความคิดไป พอไปคิดเรื่องว่างก็ว่างกันไป

นี่คือความรู้สึกของโลก ! นี่โลกีย์ปัญญา.. ปัญญาของโลก ปัญญาวิทยาศาสตร์ ปัญญาที่เราสามารถพิสูจน์ด้วยสัญชาตญาณของเรา แต่ถ้าเราทำตามความเป็นจริง ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ เราทำบุญกุศลมานี้ เราเสียสละนี้เสียสละเพื่ออะไร เพื่อบุญกุศล หวังบุญกุศล บุญกุศล.. บุญกุศลหมายถึงว่าความอึดใจ บุญกุศลคือความสุขใจ

สิ่งที่ลุ่มๆ ดอนๆ ชีวิตเรานี้มันมีลุ่มๆ ดอนๆ เป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้ามันมีหลักใจของมันนะ สิ่งใดจะเกิดขึ้นมาลุ่มๆ ดอนๆ แต่ชีวิตก็ยังมียู่ ถ้าชีวิตยังมีอยู่นี้เรามีโอกาสกระทำต่างๆ เวลาคนตายไปแล้วนี่หมดสิ่งต่างๆ เลย พอคนตายไปเนี่ยเวรกรรมที่ชาติเนี่ยมันก็ให้ผลกับจิตดวงนั้นไป..

แต่ในปัจจุบันนี้ชีวิตลุ่มๆ ดอนๆ แต่เรายังมีความรู้สึก มีความนึกคิด มีสติมีปัญญาที่สามารถจะแก้ไขตัดแปลง ทำสิ่งใดก็ได้เพื่อให้เป็นคุณงามความดีของเราไปข้างหน้า สิ่งที่มีมันให้ผลมานี้เวรกรรมของคนมันมียู่

โคนันทวิศาล.. เนี่ยมันลากเวียนได้มหาศาลเลย จนเจ้านายไปทำพนัน เห็นไหม แต่พูดด้วยความเยะเยี้ยถากถางนะ “เจ้าจงลากไป” พูดโดยไม่เป็นสุภาภิต โคนันน้อยใจ

มันก็ไม่ลากไป จนแพ้พนนแล้วเสียใจว่าทำไมถึงไม่ลาก เพราะเราพูดไม่ดี ทำไม่ดี แต่พออย่างนั้นแล้วตกลงไปพนันใหม่ คราวนี้ก็บอก “โอ้ย.. พ่อเจ้าประคุณ ขอให้เดินเถิดนะ” มันลากเกวียนไปได้หมดเลย

การกระทำนี้ถ้ามันช่วยเหลือตัวมันเอง.. มันมีการกระทำขึ้นมา มันจะแก้ไขสิ่งที่ชีวิตลุ่มๆ ดอนๆ นี้เห็นไหม แม้แต่โคนันทวิสาลนี่เขาลากได้ แต่ทำกับเขาไม่ดีเขาก็ไม่ทำ ให้ แต่ถ้าเราช่วยเหลือตัวเราเองก่อน เราทำการกระทำของเรา

ในเมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ ถ้ามีธรรม เห็นไหม มีธรรม มีสติปัญญา มันจะเห็นคุณค่าตรงนี้ไง เห็นคุณค่าของชีวิต มันจะทุกข์มันจะยากนะ คุณใช้เวลาทุกข์ยากโหมวัดกันด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย

เวลาพระเจ้า เห็นไหม พระราณีไม่ฉันอาหาร อดอาหารกัน.. อดอาหารเพราะอะไรละ เพราะเวลาฉันอาหารเข้าไปแล้ว นี่ธาตุขันธ์มันทับจิต คือเวลาไปนั่งแล้วก็โง่งง ทำอะไรก็ไม่ได้สมความปรารถนา เพราะศีลธรรมคือสมบัติของพระ

สมบัติของพระคือหัวใจ สมบัติของพระคือความรู้สึกรู้สึก ต้องการเอาความรู้สึกรู้สึกไว้ในอำนาจของเราก็อ่อนอาหาร อ่อนอาหารไปแล้วธาตุขันธ์มันเบา เวลาไปนั่งเข้ามันก็จะมีโอกาส คือสติมันจะเร็วขึ้น ทุกอย่างมันจะเร็วขึ้น

สิ่งต่างๆ ที่ทำขึ้นมา นี่ว่าปัจจัยเครื่องอาศัยนี้จะให้ความสุข แล้วพระเจ้าแม้แต่มีอาหาร บิณฑบาตมาก็ยังฉันแต่พอประมาณหรือว่าอดไม่ฉันเลย.. อดนอนอ่อนอาหารนี้มันมีความสุขไหมละ ทำไมพระแลกมาด้วยอะไรละ พระจะแลกมาด้วยอริยทรัพย์ แลกมาด้วยถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา

นี่ความสุขอันละเอียด เห็นไหม ทรัพย์สมบัติอันละเอียดที่วัดค่ากันเป็นตัวเงินตัวทองไม่ได้ แต่มันวัดค่ากันด้วยสมบัติในหัวใจใจ ถ้าหัวใจมันทำได้ พอมันทำได้มันมีความตั้งใจมีการกระทำ ถ้ามีการตั้งใจมีการกระทำนี้เพราะเราทำบุญกุศล เพราะบุญกุศลนี้เราได้ฟังธรรม ให้จิตใจมันละเอียดขึ้นไป ละเอียดขึ้นไป ถ้ามันหยาบๆ มันก็เอาแต่วัตถุนี้แหละ เอาแต่ผลประโยชน์ต่อตรงหน้า

ผลประโยชน์ตรงหน้าจะถ้ามั่นได้มา.. นี่คนมีบุญกุศลนะ คุณจักรพรรดิ มีขุนนาง
แก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว มันมีเป็นแก้วจริงๆ นะ เพราะสมัยโบราณวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ
นี่มันมีของมันเอง พระจักรพรรดิเขาอยากพิสูจน์ว่าขุนคลังแก้วของเขาจริงหรือ
เปล่า ไป ๒ คนนั่งเรือไปกลางแม่น้ำ แล้วบอกว่าเอาเงิน ! เอาเงิน ! ไปอยู่กลางแม่น้ำเอา
เงินจะเอาที่ไหน ขุนคลังแก้วนี้ด้วยบุญบารมีนะ เอามือจุ่มลงไปใต้น้ำ ยกขึ้นมาเงิน
ขึ้นมาเลย.. นี่ขุนคลังแก้ว

นี่มันเป็นเรื่องบุญกุศล เพราะสมัยโบราณนะมันไม่มีวิทยาศาสตร์ ไม่มีสิ่งที่ว่า
โลกที่เอามาเจอกัน มันเกิดด้วยบุญกุศลจริงๆ แต่ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมันเจริญ
โกหกทั้งนั้น ! โกหกทั้งนั้น ! สร้างภาพกัน..

แต่ถ้าเป็นความจริงนี่มันอยู่ที่หัวใจ มันรับรู้ได้ คนจะเข้ามานสมาบัติคนจะเข้า
อย่างไร นี่มันเข้าอย่างไร.. ฌานสมาบัติเริ่มต้นอย่างไรถึงเป็นฌานสมาบัติ นี่เข้านิโรธ..
นิโรธอย่างไร นิโรธคือการดับทุกข์ แล้วมันดับทุกข์จริงหรือเปล่า ดับทุกข์ทำไมไปเข้า
นิโรธอวดเขา ไปเข้าอยู่กลางสนามหลวงนั่นไปอวดชาวบ้านเขา นิโรธมันเข้าที่นั่นหรือ

นี่เวลาโลกเจริญ เห็นไหม โลกเจริญ วิทยาศาสตร์เจริญนี้ ศาสนาก็เป็นเรื่องโลกๆ
แต่เราเอาความจริงกัน เราเอาหัวใจของเรากัน.. นี่ค่าของน้ำใจ ! ค่าของน้ำใจนี้ทำดีได้ดี
ทำชั่วได้ชั่ว สิ่งที่เราเสียสละขึ้นมาก็เพื่อให้หัวใจมันได้.. มโนกรรม นี่เหนียวรั้ง..
ความรู้สึกรู้สึกของหัวใจ ความรู้สึกของยางเหนียวด้วยวิชา มันเป็นธรรมดาอย่างนั้น

การเสียสละ การทำทาน.. ในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวาง
ธรรมวินัยไว้ ก็เพื่อการฝึกฝนคัดแปลงคน โดยบริษัท ๔ ภิกษุ-ภิกษุณี อุบาสก-อุบาสิกา..
จะรู้หรือไม่รู้ก็แล้วแต่ แต่ถ้าใครประพฤติปฏิบัติตามไปแล้วนะ ถ้าจิตใจมันพัฒนาขึ้น
มานะจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย

เหมือนสอนคนโง่ๆ สอนคนตาบอด สอนคนหูหนวก อย่างเราเนี่ยท่านยังบอกให้
ทำบุญกุศล เสียสละ ใ้อีเราก็แหม.. เสียสละก็เสียสละไปเป็นประเพณี แต่ถ้าหัวใจมันเป็น
จริงขึ้นมาเรื่องทาน.. พอมีทานขึ้นมาแล้วจิตใจมันพัฒนาขึ้นมา มันจะมีศีลคือความ
ปกติของมัน เห็นไหม ถ้ามีความปกตินี้ชีวิตเราแล้ว

สิ่งใดที่ชีวิตจะลุ่มๆ ดอนๆ อย่างไรก็แล้วแต่ แต่มันยังมีชีวิตอยู่ ชีวิตนี้มีคุณค่าที่สุด ความรู้สึกมีคุณค่าที่สุด.. นี่เพราะมีเราสรรพสิ่งถึงมี เพราะมีเราตำแหน่งหน้าที่การงานถึงมี เพราะมีเรา เราถึงแสวงหาสมบัติพัสถานกันได้ เพราะมีเราตอนนี้ก็ยังทุกข์อยู่ไหม

เพราะมีเราถึงทุกข์ แต่ทุกข์เพราะอะไร เพราะไม่มีธรรมะมาเยียวยา ถ้ามีธรรมะมาเยียวยานี้ทุกข์ก็ทุกข์สิ ทุกข์เพราะมันเป็นการกระทำ เป็นกรรมไง เราทำกรรมมาเอง ฉะนั้นเราทุกข์เราก็ยังมีชีวิตอยู่ เรามีการแก้ไขได้ เห็นไหม สิ่งใดๆ ก็แก้ไขได้ถ้ามีธรรม.. มีธรรมจะไปหลอเลียง จะไปเยียวยา

ฉะนั้นสิ่งที่เวลาพระเรา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจิตภาวนา อยู่โคนต้นไม้ อยู่ในเรือนว่าง อยู่แค่อาสนะนั่งฝึกเดี๋ยวก็พอแล้ว ! มีอาสนะรองแล้วก็นั่งแค่นี้เอง ชีวิตต้องการแค่นี้เอง ไม่ต้องการอะไรเลย

แล้วถ้าจิตมันสงบมา เห็นไหม นี่ถ้าจิตใจมันละเอียดเข้ามามันรู้ของมันนะ แล้วสิ่งนั้นธรรมะนั้นจะเยียวยาหัวใจ ถ้าธรรมะเยียวยาหัวใจนะ มันไม่คิดค้น ถ้าไม่มีธรรมะเยียวยาหัวใจมันทุกข์ เวลามันเจอสภาวะบีบคั้นนี้มันทุกข์ พอมันทุกข์ขึ้นมาไม่มีธรรมโอสถไปเยียวยาหัวใจ หัวใจก็โดนบีบคั้นแล้วหัวใจก็ทุกข์ นี่มันตีโพยตีพายไป มันเดินรนไปขนาดไหน มันแก้อะไรไม่ได้หรอก

แต่ถ้าตั้งสติ.. ตั้งสตินะ มีสติปัญญาขึ้นมา ชีวิตนี้ยังมี ! มนุษย์เรายังมีมือ เห็นไหม มือเราทำสิ่งใดก็ได้ มือเราจะขวนขวยขนาดไหนก็ได้ จะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จเราก็ทำของเรา เหมือนโคนันทวิศาล เราจะลากเกวียนพันเล่มนี้ไป ! ด้วยกำลังของเรา ด้วยสติของเรา ด้วยปัญญาของเราเราทำของเราได้

ทาน สีล ภาวนา.. พอภาวนาเข้าไปนะ พอจิตใจมันละเอียดเข้าไปนะ มันจะบอกเลยว่าสรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง โลกนี้ไม่มีสิ่งใดคงที่เลย เราทั้งชีวิตนี้โง่ ! ไปยึดมั่นถือมั่นมัน ถึงที่สุดก็ต้องพลัดพรากกันไป แล้วเราจะมีสิ่งใดคิดในหัวใจนี้ไป เห็นไหม พอภาวนาเกิดปัญญาขึ้นมาแล้วมันจะรู้ว่าอะไรเป็นสมบัติจริง อะไรเป็นสมบัติอาศัย.. สมบัติที่เราอาศัยกันเพื่อดำรงชีวิตนี้ไว้ เพื่อแสวงหาสมบัติจริงๆ ที่เป็นบุญกุศลติดกับใจนี้ไป

เวลามันพัฒนา เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่ทาน คีล ภาวนา.. เราทำทานกัน เราเสียดละกันเพื่อฝึกฝนหัวใจโดยข้อเท็จจริง แล้วมาฟังธรรมให้จิตใจมันมีธรรมโอสถเป็นเครื่องเยียวยา แล้วถ้าเราทำความสงบจิตใจของเรา ภาวนาของเรา มันเกิดปัญญาขึ้นมา เราจะรู้เลยว่าอะไรมีค่าไฉน

จิตใจเวลามันเป็นขึ้นมาแล้วไม่ต้องให้ใครสอนนะ มันจะเห็นค่าเลยว่าอะไรเป็นสมบัติจริงที่มันจะติดกับหัวใจไป เวลาชีวิตนี้ต้องพลัดพรากนี่อะไรมันลอยออกไปจากจิต อะไรมันออกไปจากร่างกายนี้ไป จิตใจนี้จะลอยออกจากร่างกายนี้ไป

ถ้าจิตใจลอยออกจากร่างกายนี้ไป แล้วสิ่งที่ไปกับมันนี่คืออะไรละ ก็คือเจตนา เจตสิกที่มันทำมากับมัน.. นี่สมบัติจริงของจิตดวงนี้ไฉน สมบัติจริงของเราไฉน เรามาแสวงหาสมบัติจริงๆ ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรานะ เอวัง